

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

780

Vragen van de leden **Kuiken** en **Asscher** (beiden PvdA) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *de blokkade van een demonstratie* (ingezonden 27 november 2017).

Antwoord van Minister **Ollongren** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 27 december 2017).

Vraag 1

Kent u het bericht «OM start onderzoek naar blokkade A7 richting Sinterklaasintocht Dokkum»?¹

Antwoord 1

Ja, ik ken het bericht.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het niet aan activisten is om een toegestane demonstratie te verstoren en dat het stellen van voorwaarden aan een demonstratie alleen aan het lokale gezag is?

Antwoord 2

De Wet openbare manifestaties (Wom) geeft de burgemeester de bevoegdheid om bij demonstraties voorschriften en beperkingen te stellen of een verbod te geven. Dit betreft een belangenafweging tussen het recht op de vrijheid van betoging en de beperking daarvan ter bescherming van de volksgezondheid, in het belang van het verkeer of bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Een demonstratie mag door de burgemeester nooit worden beperkt of verboden vanwege de inhoudelijke boodschap, dus ook niet als die boodschap (voor anderen) storend of onwelgevallig is. De burgemeester is binnen deze kaders het bevoegd gezag om demonstraties te reguleren. Het is niet aan anderen dan de burgemeester om in de beoordeling van de toelaatbaarheid van een demonstratie te treden. Daarbij past het ook niet dat een demonstratie door anderen wordt verstoord of belemmerd. De vrijheid van demonstreren verdient respect en bescherming, ongeacht de boodschap.

¹ <https://www.nu.nl/binnenland/5016473/start-onderzoek-blokkade-a7-richting-sinterklaasintocht-dokkum.html>

Vraag 3

Hoe oordeelt u over het feit dat een demonstratie die door de gemeente Dokkum was toegestaan geen doorgang kon vinden omdat een groep die het niet eens was met het doel die demonstratie blokkeerde?

Vraag 4

Deelt u de mening dat als een bewindspersoon begrip toont voor het blokkeren van een toegestane demonstratie, daarvan het signaal kan uitgaan dat het recht op demonstratie zo maar beperkt kan worden door iedereen die het niet eens is met het doel van die demonstratie? Zo ja, deelt u dan ook de mening dat dit onwenselijk is? Zo nee, waarom niet?

Vraag 5

Deelt u de mening dat het niet aan de Minister-President is te bepalen op welke dag Nederlanders hun grondrechten mogen uitoefenen?

Antwoord 3, 4 en 5

Ik, noch enig ander lid van het kabinet, heeft een oordeel gegeven over de besluiten van de burgemeester om de demonstratie tegen Zwarte Piet aanvankelijk toe te staan en uiteindelijk te verbieden. Voor de inschatting van de plaatselijke omstandigheden en de uitoefening van de bevoegdheden op grond van de Wom is het lokaal gezag verantwoordelijk, daar treedt het kabinet niet in. Het is aan de gemeenteraad om hierover desgewenst met de burgemeester te spreken. Dat overigens bewindslieden door aandacht te vragen voor het aspect van het kinderfeest en begrip in de discussie voor elkaars vertrekpunten en emoties, geen begrip hebben getoond voor mogelijke wetsovertreding, noch hebben bepaald wanneer er gedemonstreerd wordt, spreekt vanzelf.

Vraag 6

Bent u, als degene die verantwoordelijkheid draagt voor het waarborgen van grondrechten, bereid om openlijk uit te dragen dat het verstoren van rechtmatige demonstraties niet aan de orde kan zijn? Zo ja, op welke wijze gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Het is in een democratische samenleving van wezenlijk belang dat de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van demonstreren worden beschermd en gerespecteerd. Het is vanuit mijn verantwoordelijkheid van groot belang om hiervoor steeds aandacht te hebben. Waar het gaat om het reguleren van (de gebeurtenissen rondom) demonstraties is zoals hiervoor vermeld de burgemeester het bevoegd gezag. Als door het verstoren van demonstraties strafbare feiten worden gepleegd, kan de politie daartegen optreden. In de praktijk zullen dus eerst en vooral de burgemeester en de politie (de situatie rondom) een demonstratie in goede banen moeten leiden. Naar aanleiding van de gebeurtenissen rondom de Sinterklaasintocht in Dokkum heb ik in het mondelinge vragenuur van 21 november jl. toegezegd om in overleg te treden met burgemeesters en de VNG over demonstraties en meer in het bijzonder het gebruik van het openbare-orde-criterium. Zie ook de antwoorden op de vragen 2, 3 en 7.

Vraag 7

Deelt u de mening dat het recht om te demonstreren juist van belang is om ook het uiten van afwijkende meningen mogelijk te maken en dat juist een democratie moet kunnen omgaan met meningen die niet door een meerderheid worden gedragen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Ik deel die mening. Nederland is een democratische rechtsstaat waarin een grote diversiteit bestaat aan levensbeschouwingen, opvattingen, leefstijlen en waardepatronen. Individuele burgers en de samenleving als geheel hebben er belang bij dat burgers de vrijheid hebben hun eigen waarden en opvattingen te ontwikkelen en uit te dragen. Het is van groot belang om te respecteren dat niet iedereen dezelfde mening heeft en om andersdenkenden dezelfde ruimte te geven als gelijkgestemden. Een debat over maatschappelijke

vraagstukken en tradities leidt er soms toe dat de emoties hoog oplopen, zoals in het debat over de positionering van de figuur van Zwarte Piet. Ik verwijs in dit verband graag naar de nota Grondrechten in een pluriforme samenleving (Kamerstuk 29 614, nr. 2).

Vraag 8

Wat is de stand van het strafrechtelijk onderzoek naar de blokkade op de A7?

Antwoord 8

Het onderzoek van het Openbaar Ministerie loopt nog, daarover kan op dit moment verder niets worden gemeld.

Vraag 9

Bent u bereid met voor- en tegenstanders van verandering van Zwarte Piet om tafel te gaan om te zorgen dat de intocht van 2018 zonder incidenten verloopt vanuit het principe «kinderfeest voor iedereen»?

Antwoord 9

Het Sinterklaasfeest is een eeuwenoude traditie die wordt vormgegeven door de samenleving en die is blijven bestaan door te veranderen. De overheid heeft hier geen sturende rol in. Het decentrale karakter van het Sinterklaasfeest met honderden lokale intochtcomités, scholen en vele vrijwilligers maakt dat er op veel verschillende plekken een maatschappelijk debat plaatsvindt. De dialoog hierover zal vooral in de gemeenten moeten plaatsvinden. De overheid kan een rol spelen om een respectvolle dialoog te faciliteren. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) onderhoudt in dit kader contacten met stakeholders en gemeenten om spanningen te signaleren en tot vreedzame gesprekken te komen. Het Ministerie van SZW heeft Dokkum als intochtstad 2017 ondersteuning geboden voor het ontwikkelen en uitvoeren van dialooginitiatieven. De gemeente heeft zich vooraf uitgebreid bij laten praten door de steden waar eerder een landelijke intocht is gehouden en voorafgaand aan de intocht is geprobeerd met zowel de (georganiseerde) voor- en tegenstanders van de figuur van Zwarte Piet in contact te komen. Er hebben dan ook met meerdere groepen gesprekken plaatsgevonden. Het lijkt mij dat deze benadering ook bij volgende Sinterklaasintochten een goed uitgangspunt vormt, waarbij ook lessen kunnen worden getrokken uit eerdere ervaringen.